

NOPEAN SAAVUTETTAVUUDEN VERKOSTO SUOMEEN

Lentokenttien ja
ilmaliikennepalvelujen
vaikuttavuus ja tulevaisuus

Loppuraportti
05/2024

Tiivistelmä

Lentoliikenteen taloudellinen merkitys Suomelle on huomattava. Hyötyjen saavuttaminen vaatii sekä lentokenttien olemassaolon että lentoliikennettä. Tämä selvitys keskittyy pienten lentokenttien vaikutuksiin ja tulevaisuuden arviointiin. Suomen lentokenttien kannattavuus ja tulevaisuus on ajankohtainen keskustelunaihe. Lentojen ostoliikennettä on kritisoitu tehottomaksi ja lentoliikenteen ilmastovaikutukset saavat paljon huomiota. Onkin aiheellista pohtia, miten nykyistä järjestelmää voitaisiin uudistaa palvelemaan alueiden tarpeita. Aihetta käsitellään neljän teeman kautta.

Lentokenttien ja lentoyhteyksien vaikuttavuus

Hyötyjä mitataan yleisesti rahassa. Lentoliikenteen tapauksessa mittaaminen on kuitenkin vaikeaa, sillä lentokentän hyödyt jakautuvat laajasti ja myös välillisesti. Finavian mukaan lentoliikenne tuottaa suoraan tai välillisesti Suomessa 2,5 miljardia euroa verotuloja sekä työllistää 100 000 henkilöä. Selvityksessä lentokenttien ja lentoyhteyksien vaikuttavuutta kuvataan neljässä vaikutuskategoriassa: suorat, epäsuorat, indusoidut ja katalyyttiset vaikutukset. Niistä on johdettu uutena tarkastelukulmana 10 strategisen vaikuttavuuden tekijää, kuten kansainvälinen kilpailukyky, liikennejärjestelmän toimintavarmuus ja alueiden vetovoimaisuus. Niiden pohjalta selvityksessä arvioidaan, kuinka lentokentät ja lentoyhteydet voivat edistää EU:n, Suomen ja alueiden tavoitteita.

Ilmaliikenteen markkinat nyt ja tulevaisuudessa

Ilmaliikenne on murroksessa ja ala on kehittymässä pienemmän kapasiteetin ilma-alusten yleistyessä. Uusi ilmaliikenteen kalusto on nykyistä monipuolisempaa ja kevyempää mahdollistaen vähäpäästöisen ilmailun. Esimerkiksi sähkömoottorien odotetaan muuttavan ilmailua, sillä sähkö käyttövoimana voi mahdollistaa nykyistä edullisemmat käyttö- ja huoltokustannukset. Tulevaisuuden käyttövoimien osalta nykyinen lentopetroli on korvattavissa kestäväillä lentopolttoaineilla (SAF), vedyllä sekä sähköllä, joita voidaan käyttää eri tavoin, riippuen lentomatkan pituudesta. Sähkön ja

vedyn käyttöalueet rajoittuvat lähitulevaisuudessa pienen kantaman ja kapasiteetin tarkoituksiin. Matkustajaliikenteen tulevaisuus sisältää edelleen suuren volyymin liikennettä, mutta uusilla toimintamalleilla voidaan edistää myös kevyempää tilauslento- ja lentotaksiliikennettä mm. teollisuuden ohuille mutta tärkeille matkustajavirroille.

Visio nopean saavutettavuuden verkostosta

Suomen lentokenttien verkosto on laaja, mutta lentoliikenteen palvelutarjonta on huomattavan keskittynyttä. Nopean saavutettavuuden verkosto yhdistää alueiden elinkeinoelämän toisiinsa ja mahdollistaa lentoliikenteen kehittymisen sekä pitkillä että lyhyillä matkoilla. Nopean saavutettavuuden verkostolla ei paranneta ainoastaan ihmisten ja tavaroiden liikkuvuutta, vaan edistetään yritysten yhteistyötä ympäri verkostoa. Verkosto luo lentokentistä omien alueidensa vetovoimaisia alustoja, joista jokaiselle muodostuu ajan myötä oma profiilinsa.

Case Helsinki-East – potentiaali yritysklusterin ja ilmaliikennepalvelujen kehitykselle

Helsinki-East Aerodrome sijaitsee Pyhtään kunnassa, noin 100 kilometrin tai tunnin ajomatkan päässä Helsingistä itään. Kentän vaikutusalueella sijaitsee muun muassa teollisuuspainotteinen Kotka-Haminan seutukunta, jossa on kehittymässä merkittävä akkuklusteri. Helsinki-Eastin etuja suurempiin lentokenttiin nähden on alhainen kustannustaso ja korkea palvelutaso ilmaliikenteelle, huoltotoiminnoille sekä ilmailuteknologian testaukselle ja kehittämiselle. Ilmaliikenteen kasvaessa kevyen ja miehittämättömän ilmailun kategorioissa, Helsinki-East Aerodrome tarjoaa kapasiteettia mm. taksi- ja rahtilentoliikenteelle.

